

ERHVERVSJURA

FÅ SKOVLEN UNDER IDENTITETSTYVEN

STRAF: Stort set alt, hvad der vedrører identitetstyveri, er allerede i dag strafbart med meget høje strafferammer. Derfor er det svært at se, at der ville være vundet noget ved en ny regel.

LARS BO LANGSTED
professor, Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

At der et eller andet sted går én rundt og udgiver sig for at være en anden, end han faktisk er, er en skræmmende, men desværre ikke helt urealistisk tanke. Nærværende som regel udmærkede avis beskrev i søndags, hvordan flere og flere danskere bliver udsat for identitetstyveri, og hvorledes et af ofrene var blevet mødt med krav for flere hundrede tusind kroner for køb, han aldrig havde foretaget, og leje af DJ-udstyr, han intet kendte til.

Umiddelbart er der naturligvis bare tale om "almindelig" kriminalitet, men det er desværre en form for kriminalitet, der dels ødelægger tilliden i samhandelen, og dels er uhyre utrygheds-skabende for de mennesker, der får "stjålet" deres identitet.

Juraen er for så vidt både enkel, rimelig og streng. Hvis vi begynder med at se på gerningsmanden, vil han typisk gøre sig skyldig i tyveri (bøde eller fængsel i indtil halvandet år, dog op til seks års fængsel, hvis forholdet er særligt groft), hvis han får viden om ens personlige oplysninger ved f.eks. at stjæle ens tegnebog. Det kan også være, at han hacker en privat computer eller en computer tilhørende et firma. I så fald kan han straffes for hacking med fængsel i op til halvandet år, og hvis det er særligt groft med fængsel i op til seks år.

Benytter han sig dernæst af ens identitet, når han køber varer på kredit eller lejer udstyr, som han ikke har tænkt sig at levere tilbage, begår han bedrageri, hvor strafferammen ligeledes er fængsel i indtil halvandet år, men med mulighed for at gå helt op til otte års fængsel, hvis forholdet »er af særlig grov karakter«.

Er gerningsmanden »nødt til« at skrive under med ens navn undervejs i identitetstyveriet, vil han typisk kunne straffes for dokumentfalsk, hvor den almindelige strafferamme er bøde eller fængsel i indtil to år. Under skærpene

omstændigheder kan straffen stige til fængsel i indtil seks år.

For fuldstændighedens skyld kan nævnes, at straffeloven oven i købet giver mulighed for straf i indtil seks måneder, hvis man »gør brug af et ægte dokument som vedrørende en anden person end den, hvem det virkelig angår«.

Man kunne overveje, om vi herhjemme burde have en bestemmelse, som man f.eks. har fået i Norge, hvorefter det er strafbart efter den norske straffelovs § 190a, at »setteseg i besiddelse av en annens identitetsbevis, eller opptre med en annens identitet eller en identitet som er lett å forveksle med en annens identitet, med forsett om å

a) oppnå en uberettiget vinning for seg selv eller en annen, eller

b) påføre en annen tap eller ulempe.«

Straffen er op til to års fængsel. Den eneste forskel, det ville gøre, hvis vi besluttede os for at indføre en lignende regel i Danmark, ville være, at det ville blive strafbart f.eks. at oprette en profil under en andens navn, for-

udsat profilen blev brugt til at »påføre en anden ulempe«. Som det siges i forarbejderne til den norske bestemmelse, er det ikke tilstrækkeligt, at offeret føler ubehag ved, at det sker – der må kræves »noget mere«.

I betragtning af, at stort set alt, hvad der vedrører identitetstyveri, allerede i dag er strafbart og endog strafbart med meget høje strafferammer, er det svært at se, at der ville være vundet noget særligt ved at indføre en ny regel om identitetstyveri. Man kunne endvidere befrygte to ting: For det første er det en usik med alt for mange konkrete straffebestemmelser. Det giver altid afgrænsningsproblemer og nogle gange ufrivillige "huller" mellem reglerne. Således som reglerne er i dag, er de generelt formulerede, hvilket er en stor fordel, idet de kan bruges helt uafhængigt af medie og metode – i stedet fokuseres på det »strafbare indhold«.

Det andet problem ved en særlig ny regel om identitetstyveri kunne være, at den politiske interesse ville samle sig om en sådan bestemmelse, og at dens vedtagelse af de samme politikere ville blive

udlagt som et så væsentligt skridt i retning af at sikre borgerne, at der ikke i første omgang ville være grund til at foretage yderligere...

Serviet øjeblik på situationen for den, der får sin identitet misbrugt, er det et sandt faktisk mareridt – men behøver ikke at være det juridisk. Først og fremmest må man slå to ting fast: Man er ikke juridisk forpligtet til at betale for varer, som man ikke selv har bestilt – heller ikke selv om en anden har bestilt varerne i ens navn. For det andet må man ikke optages i RKI eller andre kreditoplysningsbureauer, hvis fordringen er bestridt – og det vil den naturligvis være i et tilfælde som det foreliggende. At man imidlertid ikke kan påføres økonomiske forpligtelser og herunder ikke blive registreret som dårlig betaler er jo så ikke det samme, som at der ikke er nogen, der vil forsøge at få en til at betale. Den forretning, hvor identitetstyven har købt et fjernsyn på klods, vil jo i første omgang tro, at det blot er en dårlig undskyldning, når den "rigtige" person siger, at det ikke er ham eller hende, der

har købt fjernsynet. Meget ofte vil identitetstyven dog have været nødt til at underskrive falsk på kontrakten, og i så fald må man først sige, at det ikke er ens underskrift – og i sidste ende vil en grafolog kunne afgive en erklæring om, at man har ret. Men så vidt kommer det heldigvis næsten aldrig, idet forretningen også godt ved, at det er den, der har bevisbyrden for, at det er den "rigtige" skyldner, de har fat i.

Det er imidlertid en ringe trøst, at juraen sådan set beskytter en og giver rig mulighed for at straffe gerningsmanden i langt de fleste tilfælde. Det kan ikke opveje alle de søvnløse nætter og mange bekymringer ikke bare hos personen med den rigtige identitet, men sandelig også for de forretninger, der udsættes for identitetsbedragerierne. Det allerbedste, man kan gøre, er derfor at forsøge at undgå at blive offer for en identitetstyv.

For det første skal man forsøge at undgå at få stjålet sin taske eller sin tegnebog (det forsøger man jo nok at undgå i forvejen, så det er ikke et råd, der rykker meget).

For det andet bør man sikre sin computer med de nyeste sikkerhedsprogrammer – herunder altid have de seneste opdateringer. De gode programmer beskytter således ikke blot mod vira af forskellig art, men også mod Phishing med videre.

For det tredje bør man have sin browser indstillet på mindst moderat sikkerhed, og for det fjerde – og den er virkelig nem – må man aldrig, aldrig, aldrig sende personlige oplysninger ud i det blå og slet ikke som respons på en mail, der på maskinoversat dansk fortæller en, at man har vundet uhyrligt mange millioner i et lotteri, man aldrig har hørt om endsige spillet med i, eller en mail, der tilbyder en et fantastisk vellønnet job uden nogen større arbejdsforpligtelse. Det er fup, og det skal slettes med det samme.

Der er flere måder at undgå at blive offer for en identitetstyv: For det første skal man forsøge at undgå at få stjålet sin taske eller sin tegnebog med personfølsomme oplysninger som f.eks. sygesikringskort.

Foto: Polfoto

HOVEDPUNKTER

■ Juraen er for så vidt både enkel, rimelig og streng.

■ For den, der får sin identitet misbrugt, er det et sandt mareridt – men behøver ikke at være det juridisk.